

**«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының
Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге
Советы КАРАРЫ**

2022 елның 28 июнендәге

№54

**«Татарстан Республикасы Кама Тамагы
муниципаль районының Куйбышев
Затоны шәһәр тибындагы поселогы»
муниципаль берәмлегенң бюджет төзелеше
һәм бюджет процессы турындагы
нигезләмәне раслау хакында.**

Бюджет процессын жайга салу өлешендә Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы» МБ Уставының _____ статьяларына таянып, «Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы» МБ Советы карар чыгарды:

1. «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында нигезләмәне, кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеге карарны Кама Тамагы муниципаль районының рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми сайтында бастырырга (<http://pravo.tatarstan.ru>).

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемдә калдырам.

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы
муниципаль районының Куйбышев Затоны
шәһәр тибындагы поселогы»
муниципаль берәмлеге башлыгы,
Совет рәисе

Н.Б. Ефимов

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы
муниципаль районының Куйбышев Затоны
шәһәр тибындагы поселогы»
муниципаль берәмлеге Советының 2022 елның
_____ номерлы карарына кушымта

**«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының
Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль
берәмлегендә бюджет процессы турында
НИГЕЗЛӘМӘ**

I бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Әлеге Нигезләмә белән көйләнгән хокук мөнәсәбәтләре.

Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе Салым кодексы, Россия Федерациясе Салым кодексы, «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Куйбышев шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге уставы (алга таба - жирлек) нигезендә жирлек бюджетын төзү, карау, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен тикшереп тору барышында, шулай ук муниципаль хисаплашуларны һәм муниципаль бурыч белән идарә итү барышында бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары арасында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала.

2 статья. Жирлектә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен гамәлгә ашыруның хокукий нигезләре.

Бюджет хокук мөнәсәбәтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, әлеге Нигезләмә, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнарының башка актлары һәм жирлекнең вәкиллекле органы нигезендә гамәлгә ашырыла.

3 статья. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар.

Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексы билгеләгән мәгънәләрендә кулланыла.

4 статья. Жирлек бюджетының хокукий рәвеше.

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы (алга таба - жирлек бюджеты) муниципаль берәмлеге бюджеты «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советы (алга таба текст буенча - Жирлек Советы) карары рәвешендә эшләнә һәм раслана.

Жирлек бюджеты өч елга - чираттагы финанс елына һәм план чорына төзелә һәм раслана.

Жирлек бюджеты проектын төзү Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Куйбышев Затоны шәһәр тибындагы поселогы (алга таба - Жирлекнең башкарма комитеты) башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә һәм аның Жирлек Советының хокукий актлары таләпләрен үтәгән килеш кабул ителә торган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Жирлек Советының бюджет турындагы карары чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә һәм, жирлек бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабрә кадәр гамәлдә була.

5 статья. Жирлектә Россия Федерациясенә бюджет классификациясен куллану.

1. Жирлек бюджеты проектын төзөгәндә, жирлек бюджеты үтәлеше, жирлек бюджеты үтәлеше, аның үтәлеше турында хисаплылык формалаштыру вакытында жирлек бюджеты күрсәткечләренә Россия Федерациясә бюджет кодексы һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган норматив хокукий актлар нигезендә Россия Федерациясенә бюджет классификациясә кулланыла.

2. Жирлек бюджетын формалаштырганда, раслаганда һәм үтәгәндә Россия Федерациясенә бюджет законнары белән билгеләнгән нормативлар нигезендә Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетлары арасында бүленә торган керемнәр буенча бюджет керемнәренә баш администраторлары кодларының дәвамлылығы тәмин ителә.

6 статья. Бюджет процессы принциплары.

Жирлектә бюджет процессы Россия Федерациясә Бюджет кодексында билгеләнгән Россия Федерациясә бюджет системасы принципларына нигезләнә:

- Россия Федерациясә бюджет системасының бердәмлеге;
- керемнәр һәм чыгымнар һәм бюджет кытлыкларын финанслау чыганаclarын аеру;
- бюджетларның мөстәкыйльлеге;
- бюджетлар кытлыкларын финанслау керемнәрен, чыгымнарын һәм чыганаclarын чагылдыру тулылығы;
- жирлек бюджетының баланслылығы;
- бюджет акчаларыннан файдалануның нәтижәлелеге;
- бюджет чыгымнарының гомуми (жыелма) каплауы;
- үтә күренмәлелек (ачыклык);
- бюджетның дәрәслеге;
- адреслылык һәм бюджет акчаларының максатчан характерда булуы;
- чыгымнарның бирелгәнлеге;
- кассаның бердәмлеге;
- бюджет процессында гражданның катнашуы.

7 статья. Жирлектә бюджет процессының төп этаплары.

Жирлектә бюджет процессы түбәндәге этапларны үз эченә ала:

- чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразларын, бюджет һәм салым сәясәтенә төп юнәлешләрен чираттагы финанс елына һәм план чорына эшләү;
- бюджет проектын төзү;
- жирлек бюджеты проекты һәм жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисап буенча гавами тыңлаулар үткәрү;
- бюджетны карау һәм раслау;
- жирлек бюджетын үтәү;
- бюджет турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;
- бюджет үтәлеше турындагы хисапны раслау;
- муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру.

8 статья. Бюджет процессында катнашучылар.

Жирлектә бюджет процессында түбәндәгеләр катнаша:

- жирлек Советы;
- жирлек башлыгы;
- Жирлекнең башкарма комитеты;
- тышкы муниципаль финанс контроле органы (алга таба - районның контроль-хисап палатасы);
- бюджет акчаларының баш бүлүчеләре;
- бюджет акчаларын бүлүчеләр;
- бюджет акчаларын алучылар;
- бюджет керемнәренең баш администраторлары (администраторлары);
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары (администраторлары);

-Россия Федерациясенең бюджет законнары белән бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салу, жирлектә бюджет процессын оештыру һәм гамәлгә ашыру буенча бюджет вәкаләтләре йөкләнгән башка органнар.

9 статья. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре.

1. Жирлек Советы Жирлек бюджетын һәм аның үтәлеше турындагы хисапларны карый һәм раслый. үткәрелә торган тыңлаулар барышында һәм депутат гарызнамәләренә бәйлә рәвештә жирлек бюджетын үтәүнең аерым мәсьәләләрен карау барышында контрольне гамәлгә ашыра, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, "Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары, Жирлек Уставы, әлегә Нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләренә гамәлгә ашыра.

Жирлек советына Россия Федерациясе Конституциясендә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча компетенция чикләрендә аның вәкаләтләрен тәмин итү өчен кирәкле барлык мәгълүмат жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан бирелергә тиеш.

2. Жирлекнең башкарма комитеты жирлек бюджеты проектын төзүне тәмин итә, аны кирәкле документлар һәм материаллар белән жирлек Советына раслауга кертә, жирлек бюджетының үтәлешен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәмин итә, жирлек бюджетының жирлек Советына раслауга үтәлеше турында хисап тапшыра, муниципаль бурыч белән идарә итүне тәмин итә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлегә Нигезләмәдә һәм (яисә) алар нигезендә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка вәкаләтләренә гамәлгә ашыра.

3. Контроль-хисап палатасы Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән бюджет вәкаләтләрен, шулай ук бюджет вәкаләтләрен түбәндәгеләр буенча гамәлгә ашыра:

бюджет акчаларыннан файдалануның экономиясен һәм нәтижәлелеген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелеген аудит;

бюджет турындагы карарларның, бюджет законнарындагы башка норматив хокукый актларның проектларын, шул исәптән бюджет күрсәткечләренең (параметрларының һәм характеристикаларының) нигезләгән тикшерү;

муниципаль программаларга экспертиза ясау;

бюджет процессын анализлау һәм мониторинглау, шул исәптән бюджет процессында ачыкланган тайпылышларны бетерү һәм аны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

бюджет акчаларын баш бүлүчөлөр, бюджет керемнәренң баш администраторлары, эчке финанс аудиты бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары тарафыннан гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

«Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренң контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенң гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән башка мәсьәләләр.

Әлеге пунктта каралган контроль-хисап палатасының бюджет вәкаләтләре «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренң контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенң гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән нигезләмәләренә үтәп гамәлгә ашырыла.

4. Бюджет акчаларының баш бүлүчәсе:

расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларыннан файдалануның нәтижәләлеген, адреслылыгын һәм максатчан характерын тәмин итә;

аңа буйсынучы күрсәтмәләр бирүчеләренң һәм бюджет акчаларын алучыларның исемлеген төзи;

бюджет йөкләмәләренң һәм бюджет ассигнованиеләренң үзенә расланган лимитлары чикләрендә башкарылырга тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;

бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне төзи;

бюджет язмасын төзи һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство карамагындагы күрсәтмә бирүчеләр һәм бюджет акчаларын алучылар буенча бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

бюджет йөкләмәләре лимитларын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

жыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алучыларның бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

муниципаль биремнәренә үтәүне формалаштыра, раслый һәм тикшереп тора;

максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләренә, субвенцияләренә һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләренә һәм бюджет инвестицияләрен, аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне алучылар тарафыннан үтәүне тәмин итә;

бюджет акчаларын баш бүлүченң бюджет хисабын төзи;

аңа буйсынучы бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча муниципаль берәмлек исемнен тиешенчә җавап бирә;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән бүтән бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

5. Бюджет чараларын гамәлгә ашыру:

бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра;

бюджет ассигнованиеләрен, бюджет акчаларын алучыларга һәм (яисә) бюджет акчаларын алучыларга бюджет йөкләмәләре лимитларын бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

бюджет акчаларын формалаштыру һәм үзгәртү буенча үз карамагында булган төп бүлүчәгә тәкъдимнәр кертә;

максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләренә, субвенцияләренә һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында

билгелэнгән башка субсидияләрен һәм бюджет инвестицияләрен, аларны биргәндә билгелэнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне алучылар тарафыннан үтәүне тәмин итә;

бюджет акчаларының тиешле баш күрсәтмәсендә билгелэнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчалары баш урнаштыручының үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

6. Бюджет чараларын алучы түбәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

бюджет катнашмасын төзи һәм үти;

бюджет йөкләмәләренең һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләренең китерелгән лимитлары чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;

үзенә каралган бюджет ассигнованиеләренең нәтижәләгән, максатчан файдалануын тәмин итә;

бюджет язмаларын үзгәртү буенча тәкъдимнәрен баш күрсәтмә бирүчегә (күрсәтмә бирүчегә) кертә;

бюджет исәбен алып бара (бюджет исәбен алып баруны тәмин итә) йә килешү нигезендә бу вәкаләтне башка учреждениегә (үзәкләштерелгән бухгалтериягә) тапшыра;

бюджет хисабын төзи (бюджет хисаплылыгын булдыруны тәмин итә) һәм бюджет акчаларын алучының тиешле баш күрсәтмә бирүчегә (күрсәтмә бирүчегә) бюджет хисаплылыгын тапшыра;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актларда кабул ителгән башка вәкаләтләрен башкара.

7. Жирле бюджет керемнәренең баш администраторы:

аңа буйсынган бюджет керемнәренең администраторлары исемлеген төзи;

касса планын төзү һәм алып бару өчен белешмәләр бирә;

жирлек бюджетты керемнәренең баш администраторын формалаштыра һәм аның бюджет хисабын тапшыра;

бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актларда билгелэнгән бүтән бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

8. Жирлек бюджетты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы:

аңа буйсынучы администраторлар исемлеген жирлек бюджетты кытлыгын финанслау чыганакларын төзи;

жирлек бюджетты кытлыгын финанслау чыганаклары буенча, бюджетның бердәм счётындагы акчаларның калдыклары белән идарә итү операцияләреннән тыш, керемнәр һәм түләүләр планлаштыра (фаразлый);

жирлек бюджетты кытлыгын финанслау чыганакларын каплау өчен билгелэнгән ассигнованиеләрдән файдалануның адреслылыгын һәм аның карамагына бирелгән максатчан характерын тәмин итә;

бюджет ассигнованиеләрен жирлек бюджетты кытлыгын финанслау чыганакларының ведомство администраторлары буенча бүлә һәм жирлек бюджеттының тиешле өлешен башкара;

жирлек бюджетты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының бюджет хисабын төзи;

9. Эчке финанс аудитын оештыру һәм гамәлгә ашыру буенча бюджет процессында аерым катнашучыларның бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

10 статья. Бюджет керемнәре.

1. Жирлек бюджетты керемнәре салымнар һәм жыемнар турындагы Россия Федерациясе законнары, салымнар һәм жыемнар турындагы законнар һәм башка мәжбүри

түләүләр турындагы законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм салымнар һәм жыемнар турында Татарстан Республикасы законнары, жирлек Советының салымнар һәм жыемнар турындагы норматив-хокукий актлары нигезендә төзелә.

2. Жирлек Советының жирле салымнар турында карар, жирле бюджетлар керемнәрен үзгәртүгә китерә торган, жирле бюджетлар керемнәрен үзгәртүгә китерә торган, чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында карар проекты кертелгәнче чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек Советына кертелгәнче кабул ителергә тиеш.

11 статья. Бюджет чыгымнары

Бюджет чыгымнарын формалаштыру Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән дәүләт хакимияте органнарының, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының һәм жирле үзидарә органнарының вәкаләтләрэн чикләүгә бәйлә чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, аларны үтәү Россия Федерациясе законнары нигезендә халыкара һәм башка шартнамәләргә һәм килешүләргә ярашлы рәвештә чираттагы финанс елында һәм план чорында жирлек бюджеты акчалары исәбеннән башкарылырга тиеш.

12 статья. Резерв фонды.

Жирлек бюджетының чыгым өлешендә бюджет турындагы карарда расланган бюджет күләменә 3 проценты күләмендә жирлек башкарма комитетының резерв фонды төзелергә мөмкин.

Резерв фонды акчаларын тоту тәртибе жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Жирлекнең башкарма комитеты квартал саен резерв фонды акчаларын тоту турында жирлек Советына хәбәр итә.

13 статья. Муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру.

1. Муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар кайтартуга, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру дәүләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен заказлар урнаштыру турындагы Россия Федерациясе законнары нигезендә башкарыла.

2. Муниципаль контрактлар, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 72 статьясындагы 3 пункттында билгеләнгән очраклардан тыш, бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә төзелә һәм түләнә.

14 статья. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары.

Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганакалары составына түбәндәгеләр керә:

номиналь бәясә Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләренә урнаштырудан кергән чаралар һәм аларны каплауга юнәлдерелгән чаралар арасында аерма;

жәлеп ителгән һәм жирлек тарафыннан юкка чыгарылган кредит оешмалары арасындагы аерма Россия Федерациясе валютасында;

Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан жирлек бюджетына бирелгән бюджет кредитлары белән жәлеп ителгән һәм юкка чыгарылган жирлек арасындагы аерма;

тиешле финанс елы дэвамында жирле бюджет чараларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгәртү;

жирле бюджет кытлыгын эчке финанслауның башка чыганақлары.

Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның башка чыганақлары составына түбәндәгеләр керә:

акцияләр сатудан һәм жирлек милкендәге капиталда катнашуның башка рәвешләреннән керүләр;

жирлек бюджеты чаралары буенча курс аермасы;

муниципаль гарантияләрне үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китергән йә бенефициарның принципалга таләбе хокуклары гарантка биреп торылган очракта, Россия Федерациясе валютасында жирлек гарантияләрен үтәүгә юнәлтелгән чаралар күләме;

Россия Федерациясе валютасында жирлекнең башка бурыч йөкләмәләрен каплауга юнәлдерелә торган чаралар күләме;

юридик затларга Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм жирлек бюджетыннан бирелгән бюджет кредитлары суммалары арасында аерма;

Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына жирлек бюджетыннан бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасында аерма;

жирлек бюджетының бердәм счетыннан күчерелгән акчалар һәм жирлек бюджетының бердәм счетында калган акчалар белән идарә итү операцияләрен үткәргәндә жирлек бюджетының бердәм счетына күчерелгән акчалар арасында аерма.

Хисап финанс елында файдаланылмаган муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре күләмендә ағымдагы финанс елы башына жирлек бюджетының калган средстволары ағымдагы финанс елында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга, шулай ук жирлек Советының хокукый акты билгеләгән күләмдә жибәрелә, ағымдагы финанс елында жирлек исеменнән төзелгән муниципаль контрактлар өчен товарлар кайтаруга, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә тотылган өчен түләү өчен вакытлыча касса өзеклекләрен каплауга һәм бюджет ассигнованиеләрен каплауга, хисап финанс елында шул муниципаль контрактлар шартлары нигезендә түләнергә тиешле хезмәтләрне күрсәтүгә, хисаплы финанс елында субсидияләр бирү өчен бюджет ассигнованиеләрен бирү өчен кирәкле сумма чикләрендә башкарылган финанс елына бюджет ассигнованиеләрен арттыруга жибәрелергә мөмкин.

Жирлек бюджетының бердәм счетындагы акчаларның калган өлешләре белән идарә итү буенча операцияләр составына жирлек булган һәм район финанс-бюджет палатасында шәхси счетлары ачылган оешмаларның акчаларын жәлеп итү һәм кире кайтару кертелә.

Жирлек бюджеты кытлыгын тышкы финанслау чыганақлары составына түбәндәгеләр керә:

Россия Федерациясеннән һәм жирлек тарафыннан кире кайтарылган максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында бирелгән бюджет кредитлары арасында аерма;

максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациясенә бирелгән чит ил валютасында жирлекнең муниципаль гарантияләрен үтәүгә юнәлтелгән чаралар күләме, муниципаль гарантияләрне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китергән очракта.

15 статья. Жирлекнең муниципаль бурычы структурасы.

Жирлекнең озақ бурычлары түбэндәгеләр буенча йөкләмәләр рәвешендә яшәргә мөмкин:

- 1) жирлекнең кыйммәтле кәгазьләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә);
- 2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитларына;
- 3) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитларына;
- 4) жирлек тарафыннан Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитларга;
- 5) Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән жирлек гарантияләренә (муниципаль гарантияләргә);
- 6) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациясе чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;
- 7) Россия Федерациясе Бюджет кодексын гамәлгә керткәнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән башка бурыч йөкләмәләренә.

Муниципаль бурыч күләменә түбэндәгеләр керә:

- 1) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;
- 2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;
- 3) жирлек кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;
- 4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;
- 5) жирлекнең юкка чыгарылмаган башка бурыч йөкләмәләре күләме.

Муниципаль эчке бурыч күләменә түбэндәгеләр керә:

- 1) Россия Федерациясе валютасында йөкләмәләре күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;
- 2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме, алар буенча йөкләмәләр Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән;
- 3) жирлек тарафыннан Россия Федерациясе валютасында бирелгән кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;
- 4) Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;
- 5) жирлекнең Россия Федерациясе валютасында юкка чыгарылмаган башка бурыч йөкләмәләре күләме.

Муниципаль тышкы бурыч күләменә түбэндәгеләр керә:

- 1) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында жирлек тарафыннан Россия Федерациясеннән жәлеп ителгән чит ил валютасында бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;
- 2) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында жирлек тарафыннан бирелгән чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме.

Жирлекнең озақ сроклы бурычлары кыска сроклы (кимендә бер ел), уртача сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озақ сроклы (биштән алып 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

16 статья. Жирлекнең Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан алу.

1. Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе муниципаль бурыч йөкләмәсе, жирлек Советы карарында бүтәне каралмаган булса, түләүгә (шарт белән билгеләнгән йөкләмәләрне һәм жирлекнең муниципаль хокукый актларын үтәмәгән) өч ел дэвамьнда күрсәтелмәгән очракта, күрсәтелгән йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм, эгәр жирлек Советы карары белән башкасы

каралмаган булса, муниципаль бурыч йөкләмәсе тулысынча юкка чыгарыла һәм муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Жирлекнең муниципаль гарантияләр буенча бурыч йөкләмәләре муниципаль гарантияләргә туктату нигезе булган вакыйгалар (хәлләр) килгәндә тулысынча туктатылган дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар (хәлләр) килеп житү (һөжүм итү турында белешмәләр алу) дәрәжәсе буенча муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

2. Әлеге статьяның 1 пунктының беренче абзацында күрсәтелгән сроклар тәмамланганнан соң жирле администрация Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан исәптән чыгару турында муниципаль хокукый акт чыгара.

3. Муниципаль бурычтан исемлек Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләре төрләре буенча исемлеккә кертелә торган муниципаль бурыч күләмен жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarында исемлек кертемнәрен чагылдырмыйча гына аларны сызып ташлау суммасына киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Әлеге статьяның 1 пунктындагы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча йөкләмәләргә, Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөкләмәләренә кагылмый.

5. Реструктурлаштырылган, шулай ук юкка чыгарылган (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан алу Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

6. Түләү датасы башланганчы муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә эмиссияләү шартлары нигезендә аларны тулысынча эмитацияләгән орган тарафыннан сатып алынган (Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләргә алмашу нәтижәсендә алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр чыгару күрсәтелгән орган карары буенча вакытыннан алда юкка чыгарылган дип танылырга мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр Эмитенты аларны юкка чыгару датасы башланганчы сатып алынган (Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләргә алмаштыру нәтижәсендә алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча йөкләмәләр үтәлгән дип танырга хокукы.

17 статья. Муниципаль алынмалар.

1. Жирлекнең муниципаль эчке хисаплашулары дигәндә, муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә жирлек исеменнән заем акчаларын жирле бюджетка жәлеп итү аңлашыла, алар буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән заемщик буларак жирлекнең бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

2. Жирлекнең муниципаль тышкы алынмалары дигәндә, Россия Федерациясе тарафыннан чит ил максатчан кредитларыннан файдалану кысаларында жирлек исеменнән жирле бюджетка кредитлар жәлеп итү аңлашыла, алар буенча чит ил валютасында белдерелгән жирлекнең Россия Федерациясе алдындагы бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

3. Муниципаль тышкы алынмалар чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе тышкы дәүләт хисаплашулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм жирлек уставы нигезендә жирлек исеменнән муниципаль алынмаларны гамәлгә ашыру хокукы жирлек башкарма комитетына карый.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләре урнаштыру түбәндәге шартларны үтәгәндә жирлек тарафыннан гамәлгә ашырыла:

1) жирлекнең бурыч йөкләмәләре буенча срогы чыккан бурыч булмау;

2) жирлек тарафыннан Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән дәрәжәдән түбәнрәк кредит рейтингы алынган, исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган юридик затларның берәрсеннән яисә берничә эшчәнлеген гамәлгә ашыручы заттан.

6. жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы уртача булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль хисаплашуларны гамәлгә ашырырга, жирлекнең озак тотрыклылыгы күрсәткечләре күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә, жирлекне бурыч тотрыклылыгы дәрәжәсе түбән булган заемщиклар төркеменә кертергә мөмкинлек бирә торган дәрәжәләргә кадәр муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

7. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы уртача булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль алынмаларны гамәлгә ашырырга, Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән муниципаль һәм тышкы алынмалар, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр кертелгән очракта гына муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы.

8. жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль хисаплашуларны гамәлгә ашырырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пункттында каралган жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләре күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

9. жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә һәм жирлекнең кыйммәтле кәгазьләрен жирлекнең бурыч йөкләмәләрен рефинанслау максатларында гына, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пункттында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясындагы 7 пункттында каралган жирлекнең түләү сәләтен торгызу планы кысаларында бирелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан максатчан бюджет кредитлары рәвешендә гамәлгә ашырырга хокуклы.

10. жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль тышкы алынмаларны гамәлгә ашырырга һәм чит ил валютасында муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

11. жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә керткән очракта, муниципаль эчке алынмаларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләре Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан муниципаль эчке алынмалар, Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр кертелгән очракта гына, Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы.

12. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пункттында каралган жирлекнең түләү сәләтен торгызу планы кысаларында бирелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан максатчан бюджет кредитлары буенча жирлек йөкләмәләрен реструктуризацияләү рөхсәт ителми.

18 статья. Чит ил валютасында жирлек тарафыннан хисаплашулар һәм гарантияләр бирү үзенчәлекләре.

Жирлек Россия Федерациясенен чит ил валютасында алган акчаларын Россия Федерациясеннән алып, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындагы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алып, чит ил кредитларыннан жәлеп ителгән максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында гына чит ил валютасында гарантияләр бирергә хокуклы.

19 статья. Муниципаль алынмаларның иң чик күләме.

1. Тиешле финанс елына муниципаль алынмаларны алуның иң чик күләме дигәндә тиешле финанс елына муниципаль акчаларны жирлек бюджетына эчке һәм тышкы алынмалар программалары буенча жәлеп итүнең жыелма күләме аңлашыла.

2. Жирлек бюджетына акчалар жәлеп итү күләмнәре, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 һәм 104 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы үзләштерүләр программалары белән билгеләнә һәм тиешле финанс елына жирле бюджет турындагы карар белән расланган акчаларның гомуми суммасыннан артмаса тиеш.

3. Әгәр жирлекнең хисап финанс елында алынган гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм агымдагы финанс елына салымнарның чик күләмен киметеп, күрсәтелгән өстенлек суммасында жирле бюджетның финанс елы йомгалары буенча жирлекнең бурыч йөкләмәләрен каплау күләмнәреннән арткан булса.

20 статья. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычның югары чикләре һәм жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренең чик күрсәткечләре.

1. Жирле бюджет турында карар белән муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (жирлекнең чит ил валютасында йөкләмәләре булган очракта) өске чикләре (жирлекнең чит ил валютасында йөкләмәләре булган очракта) елның 1 гыйнварына, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының елдан-ел елында (чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына торышы буенча) билгеләнә, шул исәптән Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге, чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча (жирлекнең чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булганда) күрсәтелә.

2. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның югары чикләре (жирлекнең чит ил валютасында йөкләмәләре булган очракта) әлеге статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләүләргә үтгәндә билгеләнә.

3. Муниципаль бурыч күләме жирле бюджет турындагы карар белән чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) расланган жирле бюджет керемнәренен, физик затлар керемнәренә салымнан түләүләренен өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренен расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренен гомуми күләменнән артмаса тиеш.

4. Жирлеккә карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пункттында каралган чаралар күрелгән очракта, бурыч күләме жирле бюджет турындагы

караp белән расланган чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) жирле бюджет керемнәренә гомуми күләменә 50 процентыннан артмаска тиеш, физик затлар керемнәренә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренә расланган күләмен исәпкә алмыйча.

5. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме түбәндәге таләпләрне үтәгәндә жирле бюджет турындагы карар белән раслана:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) муниципаль бурычка хезмәт күрсәтүгә чыгымнар күләме Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнар күләменнән тыш, тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләменә чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законы белән расланган 10 проценттан артмаска тиеш;

2) чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турындагы карар белән расланган чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль бурычны каплау һәм аңа хезмәт күрсәтү буенча түләүләрнең еллык суммасы (чираттагы финанс елына) жирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренә гомуми күләменә һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләрнең гомуми күләменә жирле бюджет турындагы карары (чираттагы финанс елына) белән расланган 20 проценттан артмаска тиеш; күрсәтелгән нисбәтне исәпләгәндә, киләсе финанс елында һәм план чорыннан соң бурычларны вакытыннан алда каплауга жибәрелә торган түләүләр суммасы исәпкә алынмый.

21 статья. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы.

1. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы, түбәндәге белешмәләрне күрсәтеп, чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган чит ил валютасында муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт:

1) гарантиянең һәр юнәлеш (максатлар), категорияләр (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп, гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләр һәм алар тәмин итә торган йөкләмәләр валютасы;

3) гарантияләрнең гомуми күләме;

4) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);

5) гарантияләр бирүнең һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белән тәмин ителә торган йөкләмәләр күрсәтелгән валютада бирелә һәм башкарыла.

3. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы тиешле карарга кушымта булып тора.

22 статья. Муниципаль тышкы алынмалар программасы.

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы алынмалар программасы максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында һәм (яисә) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) чит ил валютасында бюджет кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жәлеп ителә торган бюджет кредитлары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль тышкы алынмалар программасы белән түбәндәгеләр билгеләнә:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында федераль бюджеттан чит ил

валютасында бюджет валютасына жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча барлыкка килә торган бурычларны каплау күләме;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирле бюджеттан чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча барлыкка килгән чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) жирлекнең бурыч йөкләмәләрен каплау күләме.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы алынмалар программасы жирле бюджет турындагы карарга чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) кушымта булып тора.

23 статья. Муниципаль эчке алынмалар программасы.

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке алынмалар программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла торган һәм (яисә) түләнелә торган тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке алынмалар исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке алынмалар программасы белән түбәндәгеләр билгеләнә:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында), тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке үзләштерүләрне башкарганда барлыкка килә торган бурычларны каплауның иң чик сроклары һәм жирлек бюджетына акчалар жәлеп итү күләмнәре;

2) Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча каплау күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке алынмалар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына тиешле бюджет турындагы карарга кушымта булып тора (чираттагы финанс елы).

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурыч үткөрү муниципаль эчке алынмалар программасында чагылмый.

24 статья. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы.

1. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы, түбәндәге белешмәләрне күрсәтеп, чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт:

1) гарантиянең һәр юнәлеш (максатлар), категорияләр (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп, гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләрнең гомуми күләме;

3) принципалларга гарантның регресс таләбе хокукы булу (булмау);

4) гарантияләр бирүнең һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы тиешле карарга кушымта булып тора.

25 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыруның иң чик күләмнәре.

Номиналь бәя буенча чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елында (чираттагы финанс елына) муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең иң чик күләмнәре,

тиешле бюджет турында карар белән билгеләнгән муниципаль эчке бурычның өске чикләре нигезендә, жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

26 статья. Муниципаль гарантияләр.

1. Муниципаль гарантия шартнамәдән яисә башка алыш-бирештән (төп йөкләмәләрдән) барлыкка килгән бенефициар алдында аның акчалата йөкләмәләре принцибын тиешенчә үтәүне тәмин итә.

2. Муниципаль гарантия принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне тәмин итми, шул исәптән аларны вакытыннан алда башкару йә бурычларны үтәү срогы якынлашып килүче дип саналган вакыйгаларны (хәлләрне) вакытыннан алда үтәүне тәмин итми.

3. Муниципаль гарантиянең язма рәвешә мәжбүри.

4. Муниципаль гарантия төп йөкләмәләр суммасы күрсәтелгән валютада бирелә һәм башкарыла.

5. Муниципаль гарантия буенча гарант гарантия суммасы чикләрендә үзе тәмин иткән йөкләмә буенча субсидия жаваплылыгына ия.

6. Муниципаль гарантиядә түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) гарант исеме (тиешле гавами-хокукый белем бирү - жирлек) һәм гарант исемнән гарантия биргән орган исеме;

2) бенефициарның исеме;

3) принципал исеме;

4) гарантия бирелә торган йөкләмә (исеме, бәяләмә датасы һәм номеры (ул булганда), төп йөкләмәнең гамәлдә булу срогы яисә аның буенча йөкләмәләренә үтәү срогы, яктарның исемнәре, төп йөкләмәләренә башка житди шартлары күрсәтелеп);

5) гарантия буенча гарант йөкләмәләре күләме һәм гарантиянең иң чик суммасы;

6) гарантия бирү нигезләре;

7) гарантиянең үз көченә керү датасы яисә гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);

8) гарантиянең гамәлдә булу вакыты;

9) гарантияле очракны билгеләү, гарантия үтәү турында бенефициарның таләпләрен күрсәтү срогы һәм тәртибе;

10) гарантияне чакыртып алу нигезләре;

11) гарантия буенча гарант тарафыннан йөкләмәләренә башкару тәртибе;

12) гарантия суммасын тулы күләмдә яисә гарантия үтәгәндә, үтәгәндә (башка нигезләрдә туктатылганда) тулы күләмдә яисә гарантия белән тәмин ителгән принципалның йөкләмәләренә нинди дә булса өлешендә һәм гарантиядә билгеләнгән башка очрактарда киметү нигезләре;

13) гарантияне туктату нигезләре;

14) гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка үзгәртелә алмаган төп йөкләмәләр шартлары;

15) муниципаль гарантия буенча бенефициар гаранты тарафыннан түләнгән акчаларны кайтару принцибына гарант таләбе булу яисә булмау (принципалга, регресска гарантның регресс таләбе);

16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясә Бюджет кодексында, гарантның норматив хокукый актларында, гарант исемнән гарантияне бирүче орган актларында билгеләнгән белешмәләр.

7. Гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукын күздә тотмаган муниципаль гарантия бары тик хужалык жәмгыяте йөкләмәләре буенча гына бирелергә мөмкин, акцияләренә 100 проценты (өлешләре) жирлеккә муниципаль гарантия бирә торган муниципаль гарантияне бирә торган муниципаль гарантиягә ия булырга мөмкин.

8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе календарь дата белән яисә гарантиядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) житү белән билгеләнә.

9. Бенефициарның алдан язмача ризалыгыннан башка муниципаль гарантия шартларын үзгәрттергә хокуксыз.

10. Гарантка карата таләпнең муниципаль гарантия буенча кабул ителгән бенефициары, күрсәтелгән хокукларны, муниципаль гарантия белән тәмин ителә торган принципал (эмитент) йөкләмәләрен үтәү, облигациягә хокукларны яңа хужага (сатып алуыга) күчүгә бәйле рәвештә, кыйммәтле кәгазьләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшыру (күчү) керми, гарантның алдан язма ризалыгыннан башка (башка нигезләр буенча) тапшырыла алмый.

11. Муниципаль гарантия гарантиядә күрсәтелгән очракларда һәм нигезләрдә гарант тарафыннан (шул исәптән әлеге статьяның 6 пункттындагы 14 пунктчасында күрсәтелгән төп йөкләмәләр гарантының алдан язма ризалыгыннан башка үзгәртелгән очракта), шулай ук әлеге статьяның 7 пункттында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясындагы 5 пункттында билгеләнгән бурычны үтәмәгән очракта да) чакыртып алына.

12. Муниципаль гарантия буенча акча түләү турындагы бенефициарның таләбе (гарантияне башкару турындагы бенефициарның таләбе) гарантия белән билгеләнгән очракта гына (гарантияле очрак барлыкка килгәндә) гарантка белдерелергә мөмкин. Гарантия үтәлеше турында бенефициарның таләпләре гарантиядә билгеләнгән тәртиптә язма рәвештә гарантка гарантиядә күрсәтелгән документлар белән күрсәтелергә тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантия һәм муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән сроктан иртәрәк гарантияне үтәү турындагы таләпләрне, шул исәптән, йөкләмә гарантияләре белән тәмин ителгән гарантияләре үтәү срогы яқынлашып килүче дип саналган вакыйгалар (хәлләр) килеп чыккан очракта, күрсәтергә хокуксыз.

14. Гарант гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе куелу турында принципалга хәбәр итәргә һәм таләпнең күчәрмәсен принципалга тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән вакытта күрсәтелгән таләпкә кушымта итеп бирелгән документлар белән гарантияне үтәү турындагы бенефициарның таләбен нигезләү предметына һәм таләп гарантиясе шартларына һәм аңа кушып бирелгән документларга туры килү-килмәвен карарга тиеш.

16. Гарантияне башкару турында бенефициарның һәм аңа кушымта итеп бирелгән документларның таләпләре нигезсез һәм (яисә) тиешле гарантияләр шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарның түбәндәге очракларда таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарта:

1) таләп һәм (яисә) аңа кушымта итеп бирелгән документлар гарантия (гарантиянең гамәлдә булу срогы) бирелгән вакыт тәмамланганнан соң гарантка күрсәтелгән;

2) таләп һәм (яисә) аңа кушымта итеп бирелгән документлар билгеләнгән гарантияне бозып гарантка күрсәтелгән;

3) таләп һәм (яисә) аңа кушымта итеп бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципал гарантияләре белән тәмин ителгән йөкләмәләре тиешенчә үтәүне баш тарткан;

5) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

17. Муниципаль гарантияне һәм (яисә) аңа кушымта итеп бирелгән документларны башкару турындагы бенефициар таләбе муниципаль гарантиянең нигезләнмәгән һәм (яисә) тиешле шартларына туры килми дип танылган очракта, гарант бенефициарга аның таләбен канәгатьләндерүдән баш тарту турында хәбәр итәргә тиеш.

18. Гарант, принципалны күз алдына китерергэ мөмкин булган бэхэс бенефициары талэплэрэнэ каршы торырга хокуклы. Гарант хэтта принципал алардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очракта да каршы килү мэгьлүматларына хокукны югалтмый.

19. Гарантиянең һәм аңа кушымта итеп бирелгән документларның үтэлеше турында бенефициар талэбе расланган очракта, гарант гарантиядэ билгелэнгән срокта гарантия буенча йөклэмэне үтэргэ тиеш.

20. Муниципаль гарантия белэн каралган бенефициар алдында гарантның йөклэмэсе гарантия белэн тээмин ителгән принципалның вакыты чыккан йөклэмэлэре күлэмэндэ, эмма гарантия суммасыннан артмаган күлэмдэ акча түлэү белэн чиклэнэ.

21. Муниципаль гарантия буенча бенефициар алдында гарантны билгелэү туктатыла:

1) гарантиядэ билгелэнгән күлэмдэ бенефициар гарантиясен түлэп;

2) ул бирелгән (гарантиянең гамэлдэ булу вакыты) гарантиядэ билгелэнгән вакыт узгач;

3) гарантия белэн тээмин ителгән принципалның принципалга һәм (яисэ) өченче затлар тарафыннан үтэлгән очракта йө күрсэтелгән йөклэмэлэрне башка нигезлэр буенча туктаткан очракта (бенефициар тарафыннан күрсэтелгән гарантка һәм (яисэ) судка гарантияне үтэү турындагы талэпнең булуына карамастан);

4) бенефициарның гарантия буенча үз хокукларыннан баш тартуы нэтижэсендэ, аның гарантына һәм (яисэ) гарантия буенча аның йөклэмэлэрэннэн гарантны азат итү турында язма гаризасын кире кайтару юлы белэн, мондый гарантия буенча бенефициарларның фактта булмавы һәм килэчэктэ алар барлыкка килү өчен нигезлэр булмау шартларында, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1151 статьясында каралган гарантка кире кайту нэтижэсендэ;

5) гарантия бирелгән принципалның йөклэмэсе билгелэнгән вакытта барлыкка килмэсэ;

6) бенефициар гарантка һәм (яисэ) судка гарантия үтэү турындагы гарантка талэпне белдергәннэн соң (шул исэптэн принципалны бетерү белэн бэйле рэвештэ һәм (яисэ) бенефициарны һәм (яисэ) бенефициарны юкка чыгаруга бэйле рэвештэ) төп йөклэмэне туктатып яисэ аны гамэлдэ булмаган килешү дип тану;

7) бенефициар белэн башка затка бирелгән очракта яисэ бенефициарның гарантия, хокуklar һәм (яисэ) бурычларның гарантия буенча гарантка карата талэплэрнең, гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка (күрсэтелгән хокуklarны (хокуklarны һәм бурычларны) Россия Федерациясе законнарында билгелэнгән тэртиптэ облигациягэ хокуklarның яңа хужасына (сатып алуыга) күчүгэ, гарантия белэн тээмин ителэ торган принципалның (эмитентның) йөклэмэлэрэн үтэүгэ бэйле рэвештэ, кыйммэтле кэгазылэр турындагы талэпне (хокуklarны һәм бурычларны) Россия Федерациясе законнарында билгелэнгән тэртиптэ тапшырудан (күчүдэн) тыш) тыш);

8) принципал белэн башка затка тапшырылган яисэ хокуklar һәм (яисэ) бурыч (бурыч) принципалына караган башка нигезлэр буенча гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка, төп йөклэмэлэр буенча икенче затка күчкэн очракта;

9) гарантияне гарантиядэ күрсэтелгән очрактарда һәм нигезлэрдэ чакыртып алу нэтижэсендэ;

10) гарантиядэ билгелэнгән башка очрактарда.

22. Аның буенча гарант йөклэмэлэре туктатылганнан соң, бенефициар белэн гарантия тоту күрсэтелгән гарантия буенча нинди дэ булса хокуklar бенефициары өчен сакланмый.

23. Муниципаль гарантияне туктату турында билгеле булган гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хэбэр итэргэ тиеш.

Муниципаль гарантияне бэялэүгэ яки туктатуга китерерлек хэллэр барлыкка килү турында билгеле булган Бенефициар һәм принципал бу турыда гарантка хэбэр итэргэ тиеш.

24. Әгәр муниципаль гарантияне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китерсә йә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантына бирелсә, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет дефицитын финанслау чыганакларында исәпкә алына, ә мондый муниципаль гарантия буенча йөкләмәләрне үтәү бюджет кредиты бирү буларак чагыла.

25. Әгәр муниципаль гарантияне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китермәсә йә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантына бирелүгә бәйле булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарантка гарант тарафыннан тулы күләмдә яисә гарантия буенча йөкләмәләрнең нинди дә булса өлешендә түләнгән, яисә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантка бирелгән хокукларны үтәү тәртибендә түләнгән акчаларны регресс тәртибендә кайтару исәбенә алынган акчалата чаралар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәмин ителә торган кредитлар һәм заемнар максатчан булырга тиеш.

28. Муниципаль гарантия белән тәмин ителгән кредит (заем) акчаларыннан максатчан файдаланмау факты ачыкланган очракта, муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән йөкләмәләрне үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясә законнары, муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән җаваплы була.

29. Бенефициарлар билгеле булмаган затлар даирәсә булган йөкләмәләрне тәмин итүгә бирелә торган муниципаль гарантиянең үзенчәлекләре Россия Федерациясә Бюджет кодексында билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясә нәтижәсендә барлыкка килгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бирү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясә Бюджет кодексында билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләр бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясә Бюджет коды һәм аның нигезендә кабул ителгән әлеге карар белән билгеләнә.

27 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр.

1. Авыл җирлеге исемнән чыгарылган кыйммәтле кәгазьләр муниципаль кыйммәтле кәгазьләр дип таныла.

2. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр Эмитенты булып җирлек уставына муниципаль алынмаларны гамәлгә ашыру хокукы бирелгән башкарма комитет тора.

3. Җирлек тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең төрләре, аларның эмиссия һәм мөрәҗәгать итү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясә Бюджет кодексы белән билгеләнә.

28 статья. Җирлек бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертларның рәвешләре.

Җирлек бюджетыннан бюджетара трансфертлар түбәндәге формада бирелә:
муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;

Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән очрактарда Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр;
башка бюджетара трансфертлар.

Җирлек бюджетыннан бюджетара трансфертлар (төзелгән килешүләр нигезендә җирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлардан тыш) җирле үзидарә органнары тарафыннан җирлекләр бюджетыннан бюджетара трансфертлар бирү кагыйдәләрендә билгеләнгән шартларны үтәгәндә бирелә.

Жирле бюджетлардан бюджетара трансфертлар бирү максатлары, тәртибе һәм шартлары Татарстан Республикасы законнары һәм (яисә) башка норматив хокукый актлар нигезендә кабул ителгән килешүләр белән билгеләнә.

29 статья. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр.

1. Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә жирлек бюджетыннан субсидияләр Татарстан Республикасы бюджетына бирелә.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән бюджетара субсидияләр Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә Район бюджетында карала.

30 статья. Жирлек бюджетына Район бюджетыннан субсидияләр.

1. Татарстан Республикасы Бюджет кодексының Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителә торган Район Советы карарларында каралган очракларда һәм тәртиптә жирлекләр бюджетларына жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслау максатларында Район бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләрне бирү максатлары һәм шартлары Район Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган жирле администрацияләр арасындагы килешүләр белән билгеләнә.

31 статья. Жирлекләр бюджетларына башка бюджетара трансфертлар Район бюджетыннан.

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм аларга тиешле Татарстан Республикасы законнары, жирлекләр бюджетларына таләпләре нигезендә кабул ителә торган Район Советы карарларында каралган очракта һәм тәртиптә Район бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

32 статья. Авыл жирлеге алдында акчалата йөкләмәләр.

1. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр буенча бурыч булып билгеле бер датага жирлек алдында акчалата йөкләмә нигезендә түләнергә тиешле акчалар суммасы тора.

2. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр буенча таләпләр жирлекнең финанс активларын формалаштыра.

3. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны исәптән чыгару һәм торгызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе), Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очраклардан тыш, Районның Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек алдында мондый йөкләмәләрне үтәүне тәмин итә торган акчалата йөкләмәләрне (акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны) һәм алыш-бирешләрне исәпкә алу, шулай ук күрсәтелгән йөкләмәләр һәм алыш-бирешләр буенча таләпләр хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 4 пунктында күрсәтелгән тиешле орган яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 5 пунктында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Килешү нигезендә башкасы билгеләнмәгән очракта, жирлек алдында акчалата йөкләмәләр жирлек бюджетының бердәм сетына акчалар күчерелгән көннән башкарылган дип санала.

II кисәк. БЮДЖЕТ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ

33 статья. Жирлек бюджеты проектының төзү тәртібе һәм сроклары

1. Бюджет проектының төзү жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән тәртіптә һәм срокларда Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителгән чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет проектының төзү тәртібендә гамәлгә ашырыла.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проектының төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

- Россия Федерациясе Президентының бюджет юллагасында;
- Татарстан Республикасы Президентының Татарстан Республикасы Дәүләт Советына юллагасы;
- чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисадый үсешен фаразлау;
- бюджет юнәлешләренең төп юнәлешләре. чираттагы финанс елына һәм план чорына салым һәм бурыч сәясәте;
- муниципаль программаларда.

3. Бюджет проектының төзү өчен түбәндәгеләр турында белешмәләр кирәк:

- бюджет проекты эшләнә башлаган вакытка Россия Федерациясенең салымнар һәм жыемнар турындагы законнары, салымнар һәм жыемнар турында Татарстан Республикасы законнары, жирлек Советының салымнар һәм жыемнар турындагы норматив-хокукый актлары;
  - федераль, региональ, жирле салымнар һәм жыемнардан, махсус салым режимнарында каралган салымнардан жирлек бюджетына чигерүләр нормативлары;
  - Россия Федерациясе бюджет системасының башка дәрәжәләре бюджетларыннан бирелә торган түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча кире кайтарылмый торган кертемнәрнең һәм (яисә) салым керемнәренең фаразлана торган күләме;
  - Россия Федерациясе бюджет системасының башка дәрәжәләреннән тапшырыла торган чыгымнар төрләре һәм күләмнәре.
- муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә норматив-финанс чыгымнары.

34 статья. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы.

1. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы кимендә өч елга эзерләнә.

2. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан хуплана һәм жирлек Советына бюджет проектының кертү белән бер үк вакытта жирлек Советына жиберелә.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына социаль-икътисадый үсеш фаразы план чоры параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче ел параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

4. Жирлек бюджеты проектының төзү яисә карау барышында жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразын үзгәртү бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

35 статья. Бюджет керемнәрен фаразлау.

1. Бюджет керемнәре жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы нигезендә жирлек бюджеты турындагы карар проектын жирлек Советына кертү көненә гамәлдәге шартларда Россия Федерациясенең салым һәм жыемнар турындагы законнарын, шулай ук Россия Федерациясе законнарын, Татарстан Республикасы законнарын һәм жирлек Советының салым булмаган керемнәрен билгели торган муниципаль хокукый актларын закон чыгару нигезендә фаразлана.

36 статья. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру.

1. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру районның финанс-бюджет палатасында гамәлдәге һәм кабул ителә торган йөкләмәләренә үтәүгә бүленә торган тәртиптә һәм методика нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Гамәлдәге чыгым йөкләмәләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләре дигәндә түбәндәгеләр аңлашыла: закон, муниципаль хокукый актлар, килешүләр һәм килешүләр нигезендә аларның күләме агымдагы финанс елында, чираттагы финанс елында яисә план чорында, үз көчен югалткан дип танылуга йө агымдагы финанс елында бюджет акчаларын алучылар тарафыннан күрсәтелгән законнарны һәм муниципаль хокукый актларны үтәүгә төзелгән шартнамәләренә һәм килешүләренә дә кертеп, тиешле йөкләмәләренә үтәүгә каралган бюджет ассигнованиеләре күләмен арттырып үзгәртүгә.

3. кабул ителә торган йөкләмәләренә үтәүгә бюджет ассигнованиеләре дигәндә, законнарга, муниципаль хокукый актларга, агымдагы финанс елында яисә план чорында кабул итүгә яисә үзгәртүгә тәкъдим ителә торган килешүләргә һәм килешүләргә нигезләнгән ассигнованиеләр, составы һәм (яисә) күләме законнарга, муниципаль хокукый актларга, күрсәтелгән законнарны һәм муниципаль хокукый актларны үтәү өчен бюджет акчаларын алучылар тарафыннан төзелергә тиешле шартнамәләренә һәм килешүләренә дә кертеп, агымдагы финанс елында каралган бюджет ассигнованиеләре күләмен арттырып кабул итү яисә үзгәртү аңлашыла.

4. Бюджет һәм автоном учреждениеләр тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру, чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль биремне исәпкә алып, шулай ук хисап финанс елында һәм агымдагы финанс елында аның үтәлешен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

37 статья. Муниципаль программалар.

1. Жирләүнең муниципаль программалары (алга таба - муниципаль программалар) Жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру сроклары үзләре билгели торган тәртиптә Поселениенең башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Муниципаль программалар эшләү һәм күрсәтелгән программаларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру турында карарлар кабул итү тәртибе Поселение Башкарма комитетының муниципаль хокукый акты белән билгеләнә.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс ягынан тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме жирлек бюджеты чыгымнарының һәр максатчан маддәсе буенча жирлек бюджетының программаны раслаган муниципаль хокукый акты нигезендә раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар, шулай ук элек расланган муниципаль программаларга үзгәрешләр жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән срокларда расланьрга тиеш.

Муниципаль программалар үз көченә кергән көннән алып ике айдан да соңга калмыйча бюджет турындагы карарга туры китерелергә тиеш.

3. Һәр муниципаль программа буенча Поселения ел саен аны гамәлгә ашыруның нәтижәләлегенә бәя бирә. Күрсәтелгән бәяләүне үткәрү тәртибе һәм аның критерийлары Поселение Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре буенча Поселение башкарма комитеты тарафыннан элек расланган муниципаль программаның чираттагы финанс елыннан башлап аны туктату яисә үзгәртү кирәклегә, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклегә турында карар кабул ителергә мөмкин.

III бүлек. БЮДЖЕТНЫ КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

38 статья. Гомуми нигезләмәләр.

1. Жирлек бюджеты турындагы карарда бюджет керемнәренәң гомуми күләме, чираттагы финанс елына һәм план чорына чыгымнарның гомуми күләме, дефицит (профицит) керә торган бюджетның төп характеристикалары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм әлегә Нигезләмәдә билгеләнгән башка күрсәткечләр булырга тиеш;

2. Жирлек бюджеты турындагы карар белән түбәндәгеләр раслана:

- жирлек бюджеты керемнәренәң баш администраторлары исемлегә;
- жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлегә;

- бюджет ассигнованиеләрен жирлек бюджеты акчаларын баш урнаштыручылар буенча чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджетлар чыгымнары классификациясенәң бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, чыгымнар төрләре төркемнәре буенча бүлү,

- гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә жибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренәң гомуми күләме;

- чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

- чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме бюджет чыгымнарының гомуми күләменәң кимендә 2,5 проценты күләмендә, план чорының икенче елында, максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча, бюджет чыгымнарының гомуми күләменәң кимендә 5 проценты күләмендә;

- чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары;

- муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының елдан-ел арта барган елның 1 гыйнварына торышы буенча, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге күрсәтелеп, муниципаль эчке бурычның югары чиге;

- бюджет ассигнованиеләрен бюджетлар чыгымнары классификациясенәң чираттагы финанс елына һәм план чорына бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, чыгымнар төрләре төркемнәре буенча бүлү;

- тиешенчә Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән жирлек бюджетының башка күрсәткечләре һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы нигезендә жирлек Советының муниципаль хокукый актлары белән кабул ителгән күрсәткечләр.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карар проекты расланган бюджетның план чоры параметрларын үзгәртү һәм аларга жирлек

бюджеты проектының планлаштырылган чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Жирлек бюджетының план чоры параметрларын үзгәртү жирлек Советының муниципаль хокукый акты нигезендә гамәлгә ашырыла.

Жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы күрсәткечләрен үзгәртү расланган бюджет ассигнованиеләрен арттыру яисә кыскарту йә бюджет ассигнованиеләре чыгымнарының ведомство структурасына өстәмә максатчан маддәләр һәм (яисә) жирлек бюджеты чыгымнары төрләре буенча өстәмә максатчан ассигнованиеләр кертү юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Шартлыча расланган (расланган) чыгымнар дигәндә, бюджет чыгымнары классификациясе нигезендә план чорында бүленмәгән бюджет ассигнованиеләре аңлашыла.

5. Жирлек бюджеты турындагы карар белән, жирлек бюджеты чыгымнарының тиешле бюджет ассигнованиеләреннән һәм (яисә) гомуми күләмнән тыш, жирлек бюджеты турындагы карар белән билгеләнгән максатларга чираттагы финанс елыннан башлап кертелгә (бюджетта чагылыш табарга) тәкъдим ителә торган аерым төр салым булмаган керемнәр буенча бюджет керемнәреннән файдалану каралырга мөмкин.

39 статья. Жирлек бюджеты проекты белән бер үк вакытта бирелә торган документлар һәм материаллар.

Жирлек бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек Советына түбәндәгеләр тапшырыла:

- бюджет сәясәтенең төп юнәлешләре һәм жирлекнең салым сәясәтенең чираттагы финанс елына һәм план чорына төп юнәлешләре;

- ағымдагы финанс елының узган чорында жирлекнең социаль-икътисадый үсешенә яқынча йомгақлар һәм ағымдагы финанс елында жирлекнең социаль-икътисадый үсешенә көтелгән нәтижәләре;

- жирлекнең чираттагы финанс елына һәм план чорына социаль-икътисадый үсеш фаразын;

- чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджетының төп характеристикаларын фаразлау (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, дефициты (профициты) йә урта сроклы финанс планы;

- жирлек бюджеты проектына аңлатма язуы;

- муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының елдан-ел арта барган елның 1 гыйнварына торышы буенча;

- ағымдагы финанс елына бюджетның көтелгән үтәлешен бәяләү;

- жирлек Советы, контроль-хисап палатасы тарафыннан тәкъдим ителгән, күрсәтелгән бюджет сметаларына карата финанс органы белән каршылыклар барлыкка килгән очракта тапшырыла торган бюджет сметалары проектлары;

-Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексында һәм жирлек уставында билгеләнгән башка документлар һәм материаллар.

40 статья. Жирлек Советына бюджет турында карар проектын кертү.

1. Жирлек башкарма комитеты житәкчесе чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар проектын жирлек Советына ағымдагы елның 15 ноябрәннән дә соңга калмыйча кертә.

2. Жирлек Советының чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджеты турындагы карары проекты тарафыннан расланган план чоры бюджетының

күрсәткечләрән төгәлләштерү һәм төзелә торган бюджетның икенче ел план чоры күрсәткечләрән раслау күздә тотыла.

Планлаштырылган чорга караган өлештә чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында жирлек Советы карары нигезләмәләренең үз көчен югалткан дип танылган очракта, әлегә статьяның 6 пункты нигезендә жирлек Советының чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджеты турындагы карары проектын да чираттагы финанс елы һәм төзелә торган бюджетның план чоры күрсәткечләрән раслау карала.[sub 13236](#)

3. Расланган жирлек бюджетының план чоры параметрларын төгәлләштерү түбәндәгеләрне күздә тотат:

- чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар проектын карау предметы булган төгәлләштерелгән күрсәткечләрне раслау;

- жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасының расланган күрсәткечләрән арттыруны яисә киметүне раслау йә аңа тиешле бюджет чыгымнарының өстәмә максатчан маддәләре һәм (яисә) төрләре буенча бюджет ассигнованиеләрән кертү.

4. Әгәр чираттагы финанс елында һәм план чорында бюджет ассигнованиеләренең иң чик күләме муниципаль жирлек Советының карарлар белән билгеләнгән чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәмин итү өчен житәрлек булмаса, жирлек башкарма комитеты чираттагы финанс елында һәм жирлек Советы карарларының план чорында чираттагы финанс елында һәм чираттагы финанс елында финанслау чыганакалары белән тәмин ителмәгән һәм (яисә) план чорында үз көченә керү (гамәлне туктатып тору) срокларын үзгәртү турында жирлек Советы карарлары проектларын жирлек Советына кертә.

41 статья. Жирлек Советы турындагы карар проектын карау.

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында карар проектын кертелгәннән соң 3 эш көне эчендә жирлек башлыгы аны районның контроль-хисап палатасына экспертиза үткәргү өчен жиберә.

Районның контроль-хисап палатасы 10 (ун) эш көне эчендә, ачыкланган очракта, әлегә проект кимчелекләрән күрсәтеп, бюджет турында карар проектын турында бәяләмә әзерли.

Совет депутатлары әзерләгәндә районның контроль-хисап палатасы бәяләмәсе жирлек бюджеты турындагы карар проектын төзәтмәләр керткәндә исәпкә алына.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карарның кертелгән проектын районның контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән комиссиягә, шулай ук жирлек Советы депутатларына карауга жиберелә.

3. Жирлек Советы рәисе карары белән жирлек бюджеты турында карар проектын буенча килештерелмәгән мәсьәләләр барлыкка килгән очракта, жирлек башкарма комитеты һәм Жирлек Советы вәкилләренең бертигез саны керә торган килештерү комиссиясе төзелергә мөмкин.

Килешү комиссиясе жирлек бюджеты турындагы карар проектын беренче һәм икенче укылыш арасында бәхәсле мәсьәләләрне карый.

4. Жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карар 2 (ике) эш көне дәвамында имза салу өчен жирлек башлыгына жиберелә.

5. Жирлек бюджеты турындагы карар билгеләнгән тәртиптә имзаланганнан соң жиде көннән дә соңга калмыйча рәсми басылып чыгарга тиеш.

42 статья. Бюджет турындагы карарны раслау сроклары һәм чираттагы финанс елына бюджет турындагы карар кабул ителмәү нәтижәләре.

1. Жирлек бюджеты турындагы карар карар каралырга, Жирлек советы тарафыннан расланырга, Жирлек башлыгы тарафыннан имзаланырга һәм чираттагы финанс елы башланганчы игълан ителергә тиеш.

Жирле үзидарә органнары үз компетенцияләре чикләрендә бюджет турында кабул ителгән карарны үз вакытында карауны, раслауны, имзалауны һәм халыкка житкерүне тәэмин итү буенча мөмкин булган барлык чараларны күрергә тиеш.

2. Бюджет турындагы карар чираттагы финанс елына үз көченә кермәгән очракта, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән кысаларда бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

IV БҮЛЕК. БЮДЖЕТ ҮТӘЛЭШЕ

43 статья. Жирлек бюджетын үтәү нигезләре.

1. Жирлек бюджетын үтәү Жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан тәэмин ителә.

2. Жирлек бюджетын үтәү бюджет язмасы һәм касса планы нигезендә оештырыла.

Жирлек бюджеты касса бердәмлеге һәм чыгымнарның бирелгәнлеге нигезендә башкарыла.

3. Жирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте казначылык органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла.

44 статья. Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтәлеше.

Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтәлешен түбәндәгеләр күз алдында тоталар:

- бюджет законнарында билгеләнгән агымдагы финанс елында гамәлгә ашырыла торган нормативлар буенча бүленә торган Россия Федерациясе бюджет системасына салым, жыемнар һәм башка керемнәр бүлүдән Татарстан Республикасы бюджеты һәм башка законнары турындагы карар һәм бюджет законнары, казначылык счетлары нигезләмәләре нигезендә жирлек бюджетына керемнәр һәм башка керемнәргә исәпкә алу һәм бүлү буенча операцияләргә гамәлгә ашыру һәм кире кайтару өчен кабул ителгән муниципаль хокукый актлар нигезендә жирлек бюджетының бердәм санына керемнәр бүлүдән керемнәр кергү;

- артык бүленгән суммаларны күчерү, артык түләнгән яисә артык түләтелгән суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар һәм артык түләтелгән суммаларга исәпләнгән процентлар суммалары;

- салымнар һәм жыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә артык түләнгән яисә артык түләтелгән суммаларны исәпкә алу;

- артык түләнгән яисә артык түләтелгән салымнар, жыемнар һәм бүтән түлүүләргә кире кайтаруны (исәпләүне, төгәлләштерүне) гамәлгә ашыру өчен кирәкле суммаларны, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирлек бюджетның бердәм саныннан артык түләтелгән суммаларны һәм процентларны кире кайтару өчен процентлар суммасын күчерү.

45 статья. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлеше

1. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлеше бюджет законнары һәм әлеге Нигезләмә таләпләрен үтәгән килеш гамәлгә ашырыла.

2. Бюджетны чыгымнар буенча үтәү түбәндәгеләргә күздә тоталар:

- бюджет йөкләмәләрен кабул итү;

- акча йөкләмәләрен раслау;

- акча йөкләмәләрен түләүне санкцияләү;

- акча йөкләмәләрен үтәүне раслау.

Бюджет акчаларын алучы агымдагы финанс елында бюджет йөкләмәләре лимитлары дәрәжәсенә житкерелгән чикләрдә бюджет йөкләмәләрен ала.

Бюджет акчаларын алучы муниципаль контрактлар, физик һәм юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар яисә законнар, башка хокукый актлар, килешү нигезендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә.

3. Бюджет акчаларын алучы казначылык түләүләрен башкару турындагы күрсәтмәләр (алга таба - күрсәтмә) һәм аларны түләүне санкцияләү өчен кирәкле башка документлар нигезендә бюджет акчалары исәбеннән акча йөкләмәләре түләү бурычын раслый.

4. Акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү бюджет законнары нигезләмәләре нигезендә акча йөкләмәләрен түләү тәртибендә каралган документлар булуын тикшергәннән соң рөхсәт язуын (акцептны) башкару рәвешендә гамәлгә ашырыла.

Акчалата йөкләмәләрне түләү (гавами норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләрдән тыш) бюджет йөкләмәләре лимитлары алучыларга житкерелгән бюджет акчалары чикләрендә гамәлгә ашырыла.

Халык алдындагы норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләр түләү жирлек бюджеты акчаларын алучыларга бюджет йөкләмәләре лимитлары житкерелгән чикләрендә гамәлгә ашырылырга мөмкин

5. Акчалата йөкләмәләрне үтәүне раслау бюджет акчаларын физик яисә юридик затлар, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары файдасына күчерүне раслый торган күрсәтмәләр нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләрен үтәү буенча акча операцияләрен уздыруны раслаучы башка документларны тикшерүләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

46 статья. Бюджет язмасы

1. Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләрнең (бүлүчеләрнең) бюджет язмалары жыелма бюджет язмасы белән расланган бюджет ассигнованиеләре һәм аларга житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

Бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүче (бүлүче) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Чыгымнар буенча бюджет язмасы күрсәткечләре ведомство буйсынуындагы бюджет акчаларын тотучыларга һәм (яисә) бюджет акчаларын алучыларга, бюджет акчаларын чираттагы финанс елы башына кадәр, бюджетта каралган законнарда каралган жирлек бюджеты белән вакытлыча идарә иткәндә, житкерелә.

3. Бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибе жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүченең (күрсәтмә бирүченең) хокукын яисә бурычын чыгымнар төрләренең элементлары (ярдәмче төркемнәре һәм элементлары) кодлары буенча расланган күрсәткечләрне, шулай ук дөүләт идарәсе секторының операцияләр классификациясе кодларын төгәлләштерүне гамәлгә ашырырга мөмкин.

4. Төп бүлүченең (күрсәтмә бирүченең) чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләрне жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә үзгәртү, жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә генә рөхсәт ителми.

47 статья. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәлеше.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджетны үтәү бюджет язмасы нигезендә бюджет дефицитын финанслау чыганакаларының баш администраторлары, администраторлары тарафыннан бюджет язмасы нигезендә бюджет язмасы нигезендә гамәлгә ашырыла, моңа бюджет законнары положениеләре нигезендә жирлек

бюджетының бердәм сетындагы акчаларның калган өлешлере белән идарә итү операцияләре керми.

48 статья. Жирлек бюджетын үтэгәндә жирлек бюджеты турындагы карар белән расланган керемнәрдән файдалану.

Жирлек бюджетын үтэгәндә жирлек бюджеты турындагы карар белән расланган керемнәренң гомуми күләменнән фактта алынган керемнәр Россия Федерациясе Бюджет кодексының 217 статьясындагы 3 пункттында каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта агымдагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, муниципаль бурычларны каплауга, шулай ук жирлекнең гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 217 статьясындагы 3 пункттында каралган күләмдә, бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, жибәрелергә мөмкин.

Максатчан билгеләнеше булган физик һәм юридик затлардан, шул исәптән әлегә Нигезләмәнең 32 статьясындагы 3 пункттында билгеләнгән тәртиптә жирлек бюджетына керә торган, жирлек бюджетын үтэгәндә жирлек бюджеты турында карар белән расланган керемнәрдән тыш фактта алынган субсидияләр, субвенцияләр һәм кире кайтарылмый торган башка бюджетара трансфертлар, агымдагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, бюджет язмасына үзгәрешләр кертп, жирлек бюджеты чыгымнарын арттыруга жибәрелә.

49 статья. Агымдагы финанс елын тәмамлау.

1. Жирлек бюджетын үтәү операцияләре 31 декабрьдә, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 статьясындагы 2 пункттында күрсәтелгән операцияләрдән тыш, тәмамлана.

Агымдагы финанс елында жирлек бюджетын үтәү операцияләрен төгәлләү Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлегә статья таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның иң чик күләмнәре үз эшчәнлеген 31 декабрьдә туктаталар.

3. Агымдагы финанс елында субсидияләр, субвенцияләр һәм максатчан билгеләнештәге башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертлар бюджет керемнә кире кайтарылырга тиеш, аннан алар бирелгән иде.

Агымдагы финанс елында файдаланылмаган максатчан билгеләнештәге субсидияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертларга ихтыяж булу турында жирлек бюджетының бюджет акчалары баш администраторы карары нигезендә, күрсәтелгән бюджетара трансфертларның калдыгыннан артмаган күләмдә чираттагы финанс елында күрсәтелгән бюджетара трансфертларны бирү максатларына бюджет чыгымнарын финанс белән тәмин итү өчен элек бирелгән бюджет керемнә кайтарылырга мөмкин.

V бүлек. БЮДЖЕТ ХИСАБЫН ТӨЗҮ, ТЫШКЫ ТИКШЕРҮ, КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

50 статья. Жирлек бюджетының үтәлеше турында бюджет исәбе һәм хисаплылык.

1. Бюджетны исәпкә алуның һәм бюджет хисаплылығының бердәм методологиясе һәм стандартлары бюджет законнары нигезләмәләре нигезендә Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнә.

2. Бюджет хисабы түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) бюджет үтәлеше турында хисап;

- 2) бюджет үтөлөшө балансы;
- 3) эшчэнлекнең финанс нәтижеләре турында хисап;
- 4) акча чараларының хәрәкәте турында хисап;
- 5) аңлатма язуы.

2. Жирлекнең бюджет хисабы еллык була. Бюджет үтөлөшө турында хисап квартал саен исәпләнә.

Агымдагы елның беренче кварталында, яртыеллыгында һәм тугыз аенда бюджетның үтөлөшө турында хисап Поселение Башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм районның контроль-хисап палатасына, хисап тапшыру срогы чыкканнан соң ун көннән дә соңга калмыйча, Жирлек Советына һәм районның контроль-хисап палатасына жиберелә.

Бюджет үтөлөшө турында еллык хисап Жирлек Советы карары белән расланырга тиеш.

51 статья. Жирлек бюджетының үтөлөшө турында еллык хисапны тышкы тикшерү.

1. Бюджет үтөлөшө турында еллык хисап аны Советта каралганчы тышкы тикшерү узарга тиеш, ул бюджет акчалары баш администраторларының бюджет хисапларын тышкы тикшерүне үз эченә ала һәм жирлек бюджеты үтөлөшө турында еллык хисапка бәяләмә эзерләргә тиеш.

2. Бюджет үтөлөшө турында еллык хисапны тышкы тикшерү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләрен үтәп һәм федераль законнарда билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып, Жирлек Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән тәртиптә районның контроль-хисап палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Жирлекнең башкарма комитеты аңа бәяләмәне эзерләү өчен быелның 1 апреленнән дә соңга калмыйча жирлек бюджетының үтөлөшө турында хисап тапшыра. Жирлек бюджеты үтөлөшө турында еллык хисапка бәяләмә эзерләү бер айдан да артмаган срокта уздырыла. Бюджет үтөлөшө турындагы хисапка Бәяләмә бюджет акчалары баш администраторларының еллык бюджет хисабының еллык бюджет хисабын тышкы тикшерү мәгълүматлары нигезендә эзерләнә.

4. Бюджетның үтөлөшө турында еллык хисапка Бәяләмә жирлек Советының контроль-хисап палатасы һәм Жирлекнең башкарма комитетына тапшырыла.

52 статья. Жирлек Советының жирлек бюджетының үтөлөшө турында хисап бирү.

1. Ел саен 1 майдан да соңга калмыйча, Жирлек башкарма комитеты житәкчесе Жирлек Советына хисап финанс елы өчен бюджет үтөлөшө турында хисап тапшыра.

2. Бюджет үтөлөшө турында еллык хисап белән бер үк вакытта түбәндәгеләр тапшырыла:

- хисап финанс елында жирлек бюджетының үтөлөшө турында карар проекты;
- жирлек бюджетын үтәү балансы;
- эшчэнлекнең финанс нәтижеләре турында хисап;
- акча чараларының хәрәкәте турында хисап;
- бюджет һәм бюджет хисаплылыгы үтөлөшенә анализ булган аңлатма һәм муниципаль биремне үтәү турындагы белешмәләр һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләрен файдалануның башка нәтижеләре;
- узган финанс елында жирлекнең социаль-икътисадый үсешә йомгаклары турында хисап;
- жирлек башкарма комитетының резерв фондыннан файдалану турында хисап;
- жирлек бюджетыннан бирелгән бюджет кредитларын бирү һәм каплау турында хисап;
- муниципаль гарантияләр турында белешмәләр;

- алынмаларның төрләрә буенча муниципаль алынмалар турында белешмәләр;
- муниципаль бурыч структурасы турында белешмәләр;
- муниципаль мөлкәттән файдаланудан алынган керемнәр турында белешмәләр;
- Россия Федерациясенәң бюджет законнарында каралган башка хисапчылык.

3. Совет утырышында Жирлек башкарма комитеты житәкчесенәң район контроль-хисап палатасы рәисенәң бюджет үтәләше турындагы доклады тыңлана.

4. Бюджетның үтәләше турында фикер алышу һәм хисапны карау йомгалары буенча Жирлек Советы жирлек бюджеты үтәләше турындагы хисапны раслау һәм жирлек Советы тарафыннан тиешле карар кабул итү яисә жирлек бюджетының үтәләше турындагы карарны кире кагу турында карар кабул итә.

5. Жирлек бюджетының үтәләше турындагы карар Совет тарафыннан кире кагылган очракта, ул күрсәткеләрне дәрәс түгел яисә тулы чагылдыру фактларын бетерү һәм бер айдан да артмаган срокта кабат тапшыру өчен кайта.

53 статья. Жирлек бюджетының үтәләше турында карар.

Жирлек бюджетының үтәләше турындагы карар белән, жирлек бюджетының керемнәренәң, чыгымнарының һәм дефицитының (профицитының) гомуми күләмен күрсәтеп, хисап финанс елы өчен бюджетның үтәләше турында хисап раслана.

Хисап финанс елында жирлек бюджетының үтәләше турындагы карарга аерым кушымталар белән түбәндәге күрсәткеләр раслана:

- жирлек бюджеты керемнәрен классификацияләү кодлары буенча жирлек бюджеты керемнәре;
- жирлек бюджеты керемнәренә карый торган дәүләт идарәсе секторының керем төрләрә кодлары, керемнәренәң подвидалары, операцияләренәң классификациясе буенча бюджет керемнәре;
- жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;
- бюджет чыгымнары классификациясенәң бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;
- жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары классификациясе кодлары буенча жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары;
- бюджетлар кытлыкларын финанслау чыганакаларына карый торган дәүләт идарәсе секторының операцияләр классификациясенәң бюджетлар кытлыкларын финанслау чыганакалары төркемнәре, төркемчәләре, статьялары, төрләрә буенча бюджетны финанслау чыганакалары.

Жирлек бюджетын үтәү турындагы карар белән жирлек бюджетын үтәү турындагы карар өчен жирлек Советының бюджет законнарында һәм муниципаль хокукый актларында билгеләнгән башка күрсәткеләр раслана.

VI бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ФИНАНС КОНТРОЛЬ

54 статья. Муниципаль финанс контролен гәмәлгә ашыручы органнар.

1. Тышкы муниципаль финанс контроле районның контроль-хисап палатасының контроль эшчәнлегә булып тора.

2. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә эчке муниципаль финанс контроле районның финанс-бюджет палатасының контроль эшчәнлегә булып тора.

3. Муниципаль финанс контроле органнарының бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

